

Fastställd i Ledningsgrupp 21 februari 2023

Rutinbeskrivning för hantering av externt inkommande krav om återlämnande

Inledning

Detta dokument beskriver den process som blir aktuell när någon part kräver ett föremål åter (restitution, återlämnande) och gäller för den samling som myndigheten Moderna Museet förvaltar.

Föreliggande dokument utgår ifrån *Moderna Museets policy för återlämnande av föremål* (Dnr MM 2024/115) och bilagan: Juridiskt och etiskt ramverk. Begrepp och termer återfinns i bilagan Ordförklaringar.

Dialogen med kravställaren ska vara god. Museet ska därför ge återlämnandeärenden hög prioritet. Processen ska vara transparent och syfta till att säkerställa en konsekvent och opartisk hantering baserad på professionella, etiska och humanitära principer.

Kravframställan

En stat, en juridisk ättling, ett ursprungsfolk, en stam eller en nation kan ställa ett formellt krav på återlämnande till Moderna Museets överintendent via myndighetens registrator (se kontaktuppgifter nedan).

Kravställaren eller kravställarens officiella representanter framställer kravet skriftligt, tillhandahåller dokumentation och andra bevis som är nödvändiga för att fastställa kravet och signera det. Myndigheten ser helst att tredje part inte ställer krav. Detta för att gagna en god och transparent dialog.

Krav behöver innehålla följande för att myndigheten ska kunna utreda det:

- Namn och kontaktuppgifter till kravställaren. Om krav kommer via tredje part måste denne skicka med bevis på att denne representerar kravställaren.
- Beskrivning av hur kravställaren relaterar till aktuellt objekt (till exempel släkt, grupp tillhörighet, nationella kravställare, dödsbo)
- Skäl för återlämnande
- Benämning och gärna föremålsnummer för varje föremål
- Beskrivning av föremålets ursprungskontext och ursprungliga ägare

Skicka kravet antingen via e-post:

registrator@modernamuseet.se

eller post:

Moderna Museet

Box 16382

SE-103 27 Stockholm

Moderna Museet skickar en skriftlig bekräftelse till kravställaren om att myndigheten har öppnat ett ärende, när myndigheten har erhållit ett komplett krav.

Myndigheten öppnar endast ärendet och inleder utredning för krav ställda i enlighet med beskrivningen ovan. Om ett inkomplett eller ett informellt krav inkommit blir kravställaren informerad om hur den gör en formell kravframställan.

Utredningsprocess

Alla formella ärenden blir utredda separat (case by case) inom ramen för myndighetens resurser. Handläggningen av ärendet sker med stöd av myndighetens interna råd för återlämnandeärenden, eller en särskild handläggare. Vid behov anlitar myndigheten extern expertis.

Myndigheten utser en ansvarig person som har i uppdrag att göra proveniensefterforskning i enlighet med principen om *due diligence*, grunder för kravet och skäl för återlämnandet. Den eller de som blir utsedda till att utreda ärendet får inte ha personliga intressen i det aktuella ärendet.

Om det under utredningen framkommer att andra parter skulle kunna göra anspråk på föremålet/föremålen underrättar myndigheten kravställaren, samt potentiella legala intressenter. Om det finns flera potentiella mottagare som bedöms som lika legitima, och som har olika uppfattningar om vad som bör ske med föremålet bör myndigheten inte återlämna det.

Myndighetens råd för återlämnandeärendet granskar den färdiga utredningen, vid behov med hjälp av extern expertis. Om oklarheter råder i tillgänglig dokumentation tillämpar myndigheten principen *utom rimligt tvivel*.

Utredningen blir sammanställd i en rapport som innehåller rådet för återlämnandeärendens rekommendation om beslut i ärendet. Rapporten kan även innehålla rekommendationer för möjliga alternativ och komplement till återlämnande, exempelvis gemensamma kunskapsuppbyggnadsprojekt, lån, eller alternativt tillgång till kunskap genom digital delning.

Moderna Museet utreder inte föremål där det legala förvaltningsansvaret ligger på en annan institution.

Beslut

Om överintendenten beslutar att skäl för återlämnande föreligger i ett internationellt ärende, informerar myndigheten Sveriges regering om myndighetens hållning och rekommendation genom en hemställan. Regeringen fattar därefter beslut.

I ärenden som gäller krav från andra museer inom det allmänna nationella museiväsendet i Sverige fattar överintendentens beslut om deaccession av föremålet/föremålen efter föredragning av avdelningschefen för utställningar och samling eller av denne utsedd person.

Efter beslut

När myndigheten har ett beslut om återlämnande samråder myndigheten med kravställaren om återtransport. Myndigheten står inte för kostnad av återtransport, men bistår gärna med professionellt stöd. Kravställaren söker själv erforderliga tillstånd, till exempel utförseltillstånd. Vid behov bistår Moderna Museet med stöd, i den mån det är möjligt. Myndigheten tillhandahåller kravställaren kopior på de arkivhandlingar som åtföljer föremålet/föremålen.